

Előfizetési árak helyben és vidéken:

Egy évre	24 korona.
Fél évre	12 korona.
Negyed évre	6 korona.
Egy órára	2 korona.
Egyes szám ára	8 fillér.
Vidéken	10 fillér.

Megjelenik mindennap hétfőn és a ünnepek után való napon is.

NAPLÓ

POLITIKAI NAPILAP.

KOLOZSVAR,
1905. márc. 2., csütörtök

HIRDETESI DIJAK:

Nyilttér sora: 50 fillér. — Üzleti hirdetések megállapodás szerint. — Apró hirdetések: Egy szó 4 fill., vastagabb betűvel 8 fillér.

A szerkesztőség és kiadóhivatal Jókai-utca 15. szám alatt van. — Keziratokat nem ad vissza a szerkesztőség.

TELEFON-SZÁM: Szerkesztőség: 503
Kiadóhivatal: 379.

Bánffy Dezső báró a király előtt.

— Legujabb kombináció. —

— márc. 1.

A helybeli szabadelvű párt egyik kitünősége a tanum reá, hogy mikor 1903 nyarán a Khuen gr. küldetésének sikeretlensége nyilvánvaló volt, ismételtelen kifejezést adtam annak a nézetemnek, hogy az udvar szempontjából immár csak két államférfiú possibilis. Ez pedig Zichy János gr. vagy Bánffy Dezső br. Ezt a nézetemet arra alapítottam, hogy az udvar is átlátta már, hogy a „fortwurstern“ politikája immár csődöt mondott. Ennek átlátásából pedig szükségképpen kövekezik, hogy szakítani kell a szabadelvű párttal is, mint a mely csak mint ennek a politikának eszköze nyert jogot az élethez.

Tudjuk, hogy az események nem ennek a kombinációnak szellemében irányítottak. Ez azonban mit sem változtat azon, a mi az én akkori prognózisomat igazolta és amin nem változtattak az események sem.

Mert hát, hogy is állt és áll jelenleg is a dolog az u. n. udvar szempontjából?

Bizonyos volt már 1903-ban és ezt a bizonyosságot csak nyilvánvalóbbá tették a választások, hogy a nemzet közvéleménye megelégette a szabadelvű párt uralmát. Mert bár mint is rejtsek fejüket az ignorancia homályába a politika struccai, a szabadelvű párturalom erre okot szolgáltatott

tultengéséből ered politikai életünk minden válsága. Ebből és nem a nemzeti vívmányok után való nagy szomjúságból, amely szintén csak egy tünet abban a betegségben, melyet a hosszú párturalom idézett elő.

Am az is nyilvánvaló, hogy miután a közvéleménynek a változás után való sóvárgása a „nemzeti politika“ erőteljesebb érvényesülésének jelszavával nyert kifejezést: a bekövetkező változásnak eo ipso magával kellett hoznia a közjogi alap addigi kezelésének némi, esetleg csak külsőségekben megnyilvánuló reformját.

A kérdés csak az lehetett, hogy ez a reform milyen szeltemben érvényesüljön?

Ha tisztán személyi garanciák kellene a reform nemzeti iránya tekintetében s egy szersmind megnyugtatás az udvarral szemben az iránt, hogy a reform a dinasztikus eszmét távolról sem fogja érteni: úgy a jövő emberei csak a konzervatívek lehetnek. Ez mondatta velem, hogy a jövő embereinek egyike kettő közül Zichy János gr. lehet.

Ha ellenben az udvar hajlandó hozzájárulni a nemzeti reform egyes intézményes garanciákkal való körülbástyázáshoz is és csak bizonyos retorzióhoz tart jogot azokkal szemben, kik miatt ennek be kellett következnie: akkor választása nem eshetett másra, mint arra a férfiura, ki a lehető nemzeti reform körét legelsőként határozta meg, de a ki egyszerűsmint bizonyítékát adta annak

is, hogy „eltud banni“ a *turbulens* elementumokkal. Ez okból candidáltam a második helyre Bánffy Dezső bárót, a miniszterelnökségre.

Azóta persze sok minden történt, de a fentiekben vázolt kombináció valószínűségét és elfogadhatóságát mi sem változtatta meg, sőt a legközelebbi idők eseményei jelentékenyen növelték annak plausibilitását.

Mindezt persze csak a kombináció második részére vonatkozóan állítom.

Mert a mi a kombinációknak a konzervatívek kormányra vonatkozó részét illeti, azt azóta túlhaladottá tették az események.

Azt azonban nem lehet tagadni, hogy a Bánffy Dezső br. személye legujabban határozottan homloktérre jutott.

Mert hisz mit jelent a választások eredménye.

Egyfelől annak kijelentését, hogy a szabadelvűpárt távozzék az uralom polcáról, másfelől, az ellenzéki pártok irányában annak a kötelezettségnek megállapítását, hogy állítsanak az aktuális viszonyoknak megfelelő olyan programot, mely egy kormányzati politikának alapja lehet.

De hisz ezt a programot Bánffy Dezső br. már 1903-ban megkoncipiálta.

Az más kérdés, hogy ki mennyiben ért egyet e program egyes részleteivel, de az kétségtelen, hogy a mit a választások eredményéből megállapítható nemzeti akarat kife-

jeztett óhajainak mondanak: a gazdasági önállóság, a nemzetibb szellemű hadsereg és a választási reform követeléseit legelőször Bánffy Dezső báró foglalta programmba, mint a legközelebbi jövő törvényes alapon megvalósítható és megvalósítandó követeléseit.

E részben el lehet mondani róla, hogy valósággal ő ütötte a politikai élet asztalához az egymással való ellentétben ködként gomolygó programponatok harmonikus egységbe fűzésének kolumbusz tojását.

Mi sem természetesebb tehát, hogy az ő személyisége nem maradhat tovább a politikai szinpad háttérben.

Am, hogy leszünk (vetheti fel valaki a kérdést) a retorzióval, mint a melynek eszközül szerepeltettem a cikk elején Bánffy Dezső bárót.

Hát a legfelsőbb részről azóta elkövetett hibák megiehe-tős kétségessé tették a retorzióhoz való jogot. De ha már erről beszélünk, bevalljuk, még ha cinizmus is vádoltatunk, hogy ha biztosítást nyerünk a nemzeti akarat *tartalmának* respektálásáról, nincs *kifogásunk az alakját* itt-ott eltorzító szépség hibák megkorrigálása ellen.

Mert hogy a nemzeti akaratnak vannak szépséghibái: azt ki sem tagadja. Csodálatos, hogy a nemzeti eszhetika tanárai: Bartha Miklós és társai nem akarják meglátni. Ez azonban valóban nem lehet akadály annak, hogy az e részre szükséges korrekciót Bánffy Dezső báró eszközölje. Várady Aurél.

A „NAPLÓ“ tárcája.

A kebelbarátnő.

Mlle Augustine szalonjában. A szerteszt látható niptárgyakból következtethetünk a háziasszony váltakozó izlésére.

Gaston (belép): Augustine, csökolom a harisnyáját!

Augustine: Szent isten, milyen ostoba maga, Gaston!

— Ön pedig borzalmasan kegyetlen, hogy ezt mondja; hiszen ezzel elrettent engem.

— Annál jobb, ha ilyen módon el tudjuk rettenteni az embereket.

— Pedig valóban félreért engem, mert én olyasmit jöttem kérni öntől, a mihez legnagyobb bátorság szükséges . . .

— Csak nem pénzt akar tőlem kérni?

— Ó, Augustine, hát minek tart ön engem?

— Akkor hát halljuk, mit akar nekem mendani?

— Csakhogy a dolog nem o'y egyszerű; sőt ellenkezőleg, nagyon körülményes.

— Jól van, jól; tudom már, mit akar mondani.

— Csakugyan? Akkor hát meglátom rajtam. Hiszen oly szerencsétlen vagyok, nem tudok sem aludni, sem enni, én . . .

— Igen, igen, tudom, egyedül én adhatom vissza a nyugalmát, az egészségét, az étvágyát.

— Augustine, úgy ellopták a szívemet, mintha zsebmeiszők közt jártam volna.

— Megörült maga, szegény barátom?

— Igen, Augustine, megörültem; sőt többet tettem ennél, meghűjttem, bamba lettem. A szerelem az oka mindennek.

A szerelem marcangolja a szívemet. Én ezen a szerelmen úgy csüngök, mint a bankár a pénztárán.

— Majd elmulik, ne aggódjék.

— Nem, esküszöm, nem fog elmulni; ez alkalommal komoly a dolog; a lehető legkomolyabb.

— Hiszen annyi szép asszony van, akik éppen oly csinosak.

Gaston (olyan tüzzel, amely a gyémántot is megolvastaná): Nem, oh nem! Csak egy asszony van és rajta kívül nincs egyéb a földön, amiért élni érdemes.

Augustine: Hízelgő! (Komolyabb hangon): Nagyon sajnálom, barátom, de lehetlent kíván.

— De miért Augustine? mondja miért?

— Mert, nos mert . . .

— Mert micsoda?

— Mert maga nem tetszik nekem.

— Tessék?

— Maga nem tetszik nekem; erről csak nem tehetek?

— És ez az ok, amiért nem akarja Louissetnek megmondani, hogy én őt örültem szeretem?

Augustine (határtalan meglepetéssel): Hát Louissetről van szó? Maga Louissetet szereti?

Gaston: Mindenesetre. És mint-hogy ön a kebelbarátnője neki és

Tisza István Bécsben.

— március 1.

A mai nap eredménye az, hogy gr. Tisza István, ezidőszerint még Magyarország miniszterelnöke ma reggel nyolc órakor Bécsbe utazott.

Utazását előre nem jelezték s az a látszata van a dolognak, mintha Tiszának ezt az utazását titokban akarták volna tartani. A minthogy mindjárt ötletszerűen csinálnak és kutyvasztanak mostanában abban a boszorkánykonyhában, amelyet Bécsnek neveznek, így valószínűleg Tiszának bécsi utazását is hirtelen határozták el.

Mindig szégyene volt Magyarországnak, hogy életbevágó politikai közügyeit nem a szerint intézték el, a mint alkotmányunk törvényei megkövetelnék, hanem amint azt az alkotmány diktálta, amely egykor Albrecht főherceg oldalán fityegett. Lapunk tegnapi számában mutattunk rá, hogy noha Albrecht főherceg nincs többé, de az a kard, amelyre rácsapott, mondván: „Ez a ti alkotmányotok!” örökségül átment a Beckekre és Pitreichokra, akik szent ereklye gyanánt őrzik ezt az örökséget és ezzel dirigálják vagy akarják dirigálni Magyarországot. Hadd higgyék a jámbor magyarok, hogy ők alkotmányos világban élnek. De a kard-alkotmány működik tovább és a szerint kell a mondatokat berendezni, amint a Beckek és Pitreichok akarják. A magyar alkotmány pedig hadd maradjon sallang.

Lehet — titokzatosság, a mely Tisza mostani bécsi utazását jellemzi, valószínűnek is látszik — hogy Tiszára megint nem a magyar királynak, hanem az osztrák császárnak van szüksége. Ad audiendum verbumra hívták Tiszát a Beckek és Pitreichok, mert a dolgok nem úgy alakulnak, amint ők akarták, hanem egészen másképen. Hátha Tisza „erős kezé”-ben még

maradt valami az „erőből”, amit Pitreichék a maguk javukra fordíthatnának. Igaz, hogy ők nem bocsáthatják meg Tiszának a választási eredményt és erős kezében nem hisznek már úgy, mint azelőtt. Mert nézetük szerint nem így kellett volna a választásokat vezetni. Az erőnek nem szabad visszariadnia a választási erőszaktól sem. Ha így történt volna, most arra hivatkoznának, hogy Magyarország választóinak többsége imádja azt a kezét, a mely Magyarország népét mindig vertefojtogatta. Hogy a magyarok a maguk üdvösségét Bécsből várják és szívesen alárendelik magukat Pitreichéknak. Akkor zajonghatna az ellenzék és hivatkozhatnék az alkotmányra!

Igy azonban Pitreichék kissé meg vannak kavarodva. Nem megy a dolog úgy, mint eddig. Ki tudja, mire lesz még jó Tisza István Bécsben?

Még tegnap este hirdette a félhivatalos „Magyar Nemzet”, hogy az a hír, mintha Tisza Bécsbe utazna, alaptalan. S ma reggel már el is utazott az ideiglenes magyar kormány vezetője. Kétségtelen tehát, hogy titokban tartották a dolgot, a mi magában is jellemző és érdekes, de érdekesebbek lehetnek az okok, a miért titokban tartották eddig.

Pitreichék boszorkánykonyhájába nehéz bepillantani, de valószínű, hogy Bécsben nem igen biznak már a „puhítás” eredményeiben. Vérszemet kaptak eleintén. Azt hitték, hogy a magyar függetlenségi párt „önmagát lelicítálva” és engedve „napról-napra valamit elveiből”, majd csak odajut, a hová Pitreichék és Beckék juttatni akarják. De nem úgy történt. A jelek legalább arra mutatnak, hogy nem úgy. A puhítás kísérlete inkább arra látszik vezetni, hogy most már a függetlenségi párt annyit sem akar engedni mint a mennyire eddig haj-

landónak mutatkozott. Ez vagy megriasztotta kissé a sötét háttérben működő császári tanácsadókat, vagy más valami rendszabályra vagy megrendszabályozásra gondolnak, a mire talán Tiszaféle tanácsok szükségeseek.

Ez lehet Tisza bécsi utazásának oka. A közeli napok talán némi világosságot hoznak ebben az ügyben.

*

A mai nap politikai hírei ezek: A válság ma előreláthatólag újabb fordulat elé jutott. Gróf Tisza István, a ki ez időszerint még mindig miniszterelnök, ma reggel nyolc órakor Bécsbe utazott. Az után a félhivatalos jelentés után, a melyet tegnap közreadtak és a mely előkelő lenézéssel közölte azzal, a ki érdekel, hogy a miniszterelnökhöz közel álló körökben mitsem tudnak a bécsi utazásról, körülbelül biztosra is lehetett venni, hogy Tisza, a ki most a királynak Khuenen kívül az egyetlen tanácsadója, már ma audenciára megy. A kik rosszban sántikálnak, szeretik, ha nem világítanak még tolvajlámpával sem az utjuk elé.

Tisza utazása különben természetes volt abban a pillanatban, a mikor gróf Andrássy Gyula misziójának ideiglenes befejezését jelentették. A hír legkevésbé a miniszterelnököt lephette meg, a kinek aigha része nem volt abban, hogy a válság ügye így fordult. Az aknamunka után csak magától értetődik, hogy gróf Tisza István azt híresztelteti, hogy a királynak nem is tehet, de nem is tesz más propositiót, minthogy koalíciós miniszteriummal próbálja az ügyeket rendeztetni s ennek megalakítását tegye gróf Andrássy Gyula kötelességévé. Először összebogozza a szálakat, farkasvermeket és azok elé, a kik az intrikák rengetegében keresik a nemzeti jogok érvényesülése felé vezető utakat, azután a legártatlanabb arccal maga kérdezi

meg, hogy hát miért vonakodnak levonni az ellenzék diadalából a konzekvenciákat, közben pedig égő szemmel, lihegő mohósággal lesi a módját, hogy abba a poshadó mocsárba, amelyik ott terpeszkedik még mindig a közélet mezején, odalopja ismét az élet friss reményét.

Akik járatosak a bécsi Burg kalendariumban, érdekes dolognak tartják, hogy Tisza ma utazik, a mikor tudvalevőleg báró Beck táboriszernagynak, a magyar politika felelősség nélkül való kormányzójának rendes kihallgatási napja van. Tisza, Khuen és Beck: ezek adnak ma tanácsot a magyar királynak, hogy a kibontakozás újját merre felé terelje. És remélheti-e valaki, hogy ennek a társaságnak a boszorkánykonyháján magyar gyomornak megemészthető ételt kutyvasztanak?

Tisza utazásának már ma való bekövetkezése elég váratlanul érte a politikai köröket. A függetlenségi klubban alig volt valaki — sok képviselő vidéken időzik — de a képviselőházban járó képviselők meglepetve foglalkoztak a miniszterelnök utjával, a melytől mindenesetre várnak fordulatot. Kossuth Ferenc is a korai délelőtti órákban tudomást szerzett Tisza utazásáról. A képviselőházban ma délelőtt már ott volt Justh Gyula is, aki visszaérkezett a vidékről s a két este-nökkel, Bolgár Ferencsel és Rakovszky Istvánnal intézte a Ház adminisztratív ügyeit.

*

A válság elhúzódásának az okait s az ellenzéki koalíció jellemző vonásait emeli ki gróf Apponyi Albert egy ma reggel megjelent cikkében. Hangsúlyozza, hogy más megoldás el sem képzelhető, mint a többségre jutott ellenzéki szövetségnek kormányra jutása. A koalíció teljesen el van készülve arra, hogy minden pillanatban átvehesse a kormányt és a nemzet verdiktje értelmében munkához láthasson. A cikk első része az alábbi érdekes

ő teljes bizalommal van ön iránt, azt hittem . . .

— Tehát Louissetet szereti?

— Imádom őt! Attól a naptól fogva, a mikor megismerkedtem vele . . .

— Pardon, hiszen azon a napon én is ott voltam nála.

— Azt hiszem, igen.

— Köszönöm . . . és akkor tünt fel ő olyan észbontóan önnek?

— Ah, kedves barátnőm, micsoda asszony az! Azok a szemek! . . . A legtisztább azur . . .

— Igen, kék; mindig kék; úgy látszik, ez a kék hat olyan butítólag a férfiakra.

— És az alakja . . . micsoda alak!

— Ugy fúzi magát, hogy szinte görcsöket kap.

Gaston (mind lelkesen). És az a click, az az elegancia!

Augustine (bosszusan): Jó Isten! ha az embernek jó szabója van . . .

— Külömben azt hiszem, ő sem idegenkedik tőlem.

— Ugy?

— Sőt tetszem neki! Igen, igen; tetszem neki.

— Szegény barátom!

— (Bámul): Miért sajnál?

— Ha olyan jól ismerné őt, mint én . . . no csak annyit mondok, hogy egy lyukas széknek több szíve van.

— Hogyan? Tehát csak kacér?

— Hogy kacér-e? mint a . . . na! nem is akarok hasonlatot mondani reá. Hanem hütlenebb, kétszínűbb nő nála kevés van . . .

— Lehetetlen!

— Meg vagyok győződve arról, hogy ön hamar ráunna. (Kevés szünet.) Nem azért mondom ezt, persze, hogy lebeszéljem, kiábrándítsam magát; hiszen ő kebelbarátnőm, a legbensőbb barátnőm . . .

— Igen, azt veszem észre . . .

— De jobban szeretném, ha

mást bizna meg ezzel a misszióval . . .

— De hát miért?

— Mit tudom én! (Ideges lesz.)

A dolog kellemetlen nekem.

(Kis idő mulik; Augustine csokrot köt a zsebkendőjéből Gaston féloldalról szemléli őt, aztán meléje vonja a székét és hirtelen megragadja a kezét.)

Gaston: Ah, Augustine, tehát szeret engem egy kisé? Ezért nem akarja megengedni, hogy mást szeressek.

— Augustine: Én?

— Maga, maga! És éppen ezt vártam én is, mert én önt szerettem, önt imádom a lelkem egész hevével . . .

— Ugy, és Louise-t.

Gaston csókokkal borítja el a kezét: Mit tördöm én Louise-t el!

— Nagyon szép!

*

Augustine boudoirjában. Néhány

nap múlt el és Gaston a hetedik menyben turbékol.

Augustine: Szeretlek, imádlak! Gaston (átöleli őt.)

— Nem gondolsz már Lonisettere?

— De hiszen sohasem gondoltam rá.

— Hazudsz!

— Becsületszavamra, csak azért mondtam, hogy a szivedig férközzek.

— Igaz ez?

— Ez az asszonyi szív örök törvénye, amelyet már az iskolában tanítanak nekünk . . . De most valóbe őszintén nemde, az a gondolat nyitotta meg a szivedet nekem, hogy ezzel megfosztod a barátnődet egy udvarlótól?

Augustine (hosszas gondolkodás után): Meglehet! De annyi bizonyos, hogy te nagy bandita vagy szívem!

— Léon Xauroff.

sorokban foglalkozik a *szabadelvű-párt* helyzetével!

„Minden kísérlet a választáson győztes ellenzéki szövetségnek melőzésére és a választáson megbukott szabadelvűpártnak bármily alakban való belevonására a kormányalakításba, arculütése volna az alkotmányosságunknak is, mivel a választásokat maga a szabadelvűpárt provokálta, egyúttal a legnagyobb politikai frivolitás. Az alkotmányos elvek és a politikai tisztesség követelményeiből kifolyólag nem lehet új kormányképes többséget alkotni a szabadelvűpártból és az ellenzék koalíció egyes részeiből (még ha volna is, amint nincs, a koalíció bármely tagjánál ilyen hajlandóság), mert ez új többség hátterincét a nemzet által elítélt párt alkotná; de nem lehet kísérletet tenni egy tisztán szabadelvűpárti kormányral sem, azzal az utógondolattal, hogy az a kormány majd, ha a szövetség ellenzéki többség leszavazza, új választást rendelne el. — Ez visszaélés volna a király felosztási jogával, mely nem arra való, hogy a nemzetet ugyanabban a helyzetben ismételt választásokkal agyonzaklassa.“

A koalíció közös céljait az alábbiakban ismerteti Apponyi:

„A november 18-án elkövetett merénylet megsemmisítése és megtorlása, a jogfolytonossági restitúció in integrum volt szövetségünknek közvetlen célja: ez tehát a koalíciós program első pontja. Ezzel szoros kapcsolatban áll a választási törvény reformja, amelyben a függetlenségi és az újpárt radikális álláspontja egy biztos és nagymérvű tényleges haladás kedvéért kompromisszumra léphet a többi szövetség által hangoztatott óvatossági szempontokkal, de ahol az erős kézzel való belenyulás szükségessége mindannyajunknak közös meggyőződése. De érvényesülni kell a gazdasági önállóságnak és a magyar hadsereg nemzeti követelményeinek is, mert az ellenzéki szövetség két pártja, a függetlenségi és az újpárt, melyek együttvéve száznyolcvan mandátumot bírnak, ezeket a követelményeket programjuk és politikai akciójuk sarkalatos pontjaként hirdették.“

Mi lesz?

Irtá: dr. Kelemen Samu orsz. képviselő.
Budapest, március 1.

„Az Ujság“, mely tagadhatatlan elmésséggel, de tagadhatatlanul kissé furesza sikerrel védi a szabadelvűpárt dolgait, tegnapi számában csupa kérdőjellel változott át. — A derék ujság kissé sirínek találja a csöndet, amelyben a Tiszakormány temetésének szertartása végbe megy és aggódó hangon kérde: mi lesz? Azután eszébe jut, hogy már négy hete, hogy a koalíció többséget kapott és ime sem buza nem termelt a kopár kősziklákön, sem a fák nem nőttek az égig és a galagonya-bokrokknak sem méltóztatott még calvil almákat teremni.

Mi lesz, kérde hát szemrehányóan a derék ujság.

„Am a legszomorubb a dologban az, hogy „az elvek miatt koplaltatni kell az országot.“

Ez valóban új dolog az „Ujság“-nak kitéjében. A t. szabadelvűpárt, mely egészen a jó francia király-

nak IV. Henriknek az elvei szerint rendezkedett volt be, mindazonáltal azzal a csekélyke eltéréssel, hogy a vasárnapi tyukokat nem az alattvalók fazekában, hanem a saját maga számára főzte meg, nemcsak a koplalást nem érti (ebbe majd beletanul), de főként azt, miként lehet koplalni — elvekért. Qulle sottise!

És ime most hetek teltek el, az idő, a drága idő hol cammog, hol rohan és a tűzhely hideg, a tyukok, a jó prezencmárkás tyukok pedig sem nem tojnak, sem nem főnek, ami nyilván csunya jellemvonás tőlünk és főképen nem elfogadható elvi álláspont. De a hát patvarba is, dörgi most már a haragos ujság, — mi lesz? Főként pedig miért titkolozunk. Mondjuk meg, mit akarunk és mi a programunk, mert addig ők valóban nem tudják, mit akarjanak és mi legyen a programjuk. Hát a mi programunk és a mi törekvéseink világosak és közismertek. Akarjuk az önálló vemterületet, amely, ha úgy tetszik, a jövődönék kérdése, mert Magyarország egész jövődö bölögulása, anyagi ereje és fejlődése ettől függ. Ez pedig nem jelszó, hanem egy óriási munkaprogram. Meg akarjuk csinálni mindazt az alapvető munkát, amely ennek a célnak a megvalósítására szükséges és melyet mindeddig meg nem csináltak, mert a szabadelvűpártnak ujságjai és ócskaságai nem törődtek a jövődövel, hanem beérték azzal, hogy a mának dobjanak oda egy kis kenyérhéjat.

Akarunk belügyi reformokat azon a szociálpolitikai vonalon és azzal a tartalommal, amelyet Kossuth Ferenc megjelölt.

És akarunk magyar szellemet a magyar ezredékben, magyar szolgálati nyelvet és magyar vezényszóval, amelyről szintén tudjuk, hogy máról-holnapra nem valósítható meg, de óhajtuk, hogy fogantatba vétessenek az alapozásnak azok a munkálatai, amelyekre az épületet majdnem felépíthessük. — Hogy mi mit akarunk, mindenki tudja; hogy a t. szabadelvű párt mit akarjon, azt csak ezután akarja tudni. Hogy ezek a kívánságok Bécsben ellenzéssel tanálkoznak, azon nincs mit csodálkozni. — Ez csak azt mutatja, hogy a mit mi kívánunk, az nem osztrák érdek. Am a nemzeteknek jogait arasznyi időtávolságokban kiküzdni nem lehet és e küzdelmeknek jelentőségét épen az mutatja, hogy azoknak eredményeiért fáradozni kell és ezek az eredmények nem hevernek késszen az utszélen. Az ilyen küzdelmeknek pillanatnyi sikertelenségén örvendezni: nem hazafias dolog; kárörvendezni: nem tisztesség.

Az pedig szent igaz, hogy a kibontakozás munkájában a szabadelvű pártot tényezőnek elismerni nem akarjuk. De ez nem áll a szabadelvű pártnak tagjaira. E párttagok közül sokan hirdették választásokon és választásokon kívül,

hogy az önálló vámterületnek hívei; találkoznak számosakkal a belpolitikai reformok szükségességében és a nemzeti aspirációk érvényesítése a hadseregben a szabadelvű párt jó részének a vágya. — Semmi akadály annak, hogy ma, mikor ezek a kérdések a gyakorlati politika homlokterébe jutottak, ezek az urak egyesüljenek velük e törekvésekben és készséggel elismerem, hogy csatlakozásuknak sulya volna; a nemzetnek teljesített nagy szolgálat lenne.

Am velük vagy nélkülük, mi bártorkodunk szívósak és türelmesek lenni. A nemzet pedig szintén türelmes, mert tudja, hogy akár harcolunk, akár csak készenlétben vagyunk, ez az ő érdekében történik.

Csak „Az Ujság“ türelmetlen, — ám Az Ujság nem a nemzet: csak gróf Tisza István és az ő személyes tábora. Hogy pedig gr. Tisza Istvánnak politikája, a türelmetlenségnek politikája volt, — bocsánatot kérünk kedves „Az Ujság“, de az nekünk már nem ujság.

A 67-iki jogászbál és a király.

Lits Gyula hontmegyei főispán a farsang alkalmából kedves történetet mondott el a hatvanas évek mulatságairól, a melyeken ő, mint fiatal jogász tevékeny részt vett. Az elnyomatás idejében nagy volt az ellenét civil és katonatiszt közt. Soha meg nem hívtak egy tisztet sem mulatságra. A tiszték jól tudták, hogy az ifjuság nem tűri meg őket mulatságaikon, ezért mindent elkövettek bosszantásukra. A rendező-bizottságot tehát mindig úgy kellett összeállítani, hogy abban három-négy jó vívó legyen, mert mikor a tisztiszolga a válaszszal visszatért, hogy császári tiszt számára nincs jegyük, egy óra mulva ott voltak a segédek, kik provokálták a rendezőseget. Az volt aztán a dicsőség, összeszabdalni az okvetlenkedő tisztet, estére pedig vértelenül jökedvvel ropni a csárdást!

Ilyen állapotok voltak, midőn elkövetkezett az 1867-iki jogászbál. A kiegyezés már megvolt, a miniszterek is ki voltak nevezve, de a császár még nem koronáztatta meg magát. Egy napon Andrássy Gyula gróf miniszterelnök leüzent a bálrendezőkhöz, hogy keressék fel őt, fontos mondani valója van. „Fiatal barátaim, mondotta Andrássy, válaszszernek ki maguk közül hét mutatós legényt, menjenek fel Bécsbe s hívják meg ő Felségét a császárt s koronázandó királyt a jogászbálra. Ez nagyon jó hatást tenne az udvarra, a mely megtudná, hogy ők nemcsak demonstrálni tudnak, hanem lojális érzellemmel viseltetnek koronázandó királyuk iránt; de segítő egyesületük nem bánná meg ezt az utat, mert a király ezres bankóval váltaná meg a jegyét a bálra! Forduljanak Bécsben majd Festetich gróf miniszterhez, az kieszközli az audenciát, de szónokuk beszédét mutassák meg előbb neki, hogy valami bolondot ne csináljanak és el ne rontsák a maguk dolgát, no meg az enyémet se! Az idea nagyon tetszett, másnap megindult a hét delegátus jogász Bécsbe s azonnal jelentkeztek a király személye körüli miniszternél, ki már értesült jövetelükről, s másnap délelőtt tíz órára rendelték a küldött-

séget a Burgba. A kivácsi, bámuló bécsiek elkísérték a jogászokat másnap, de a király nem fogadta a budapestieket. Nem fogadta másnap, még harmadnap, de még negyedik napon sem, pedig Festetich gróf mindig fölrendelte őket. Ropant nagy volt az elkeseredés a fiataiság közt. „Ugy kell nekünk, mondogatták, minek ajánlkozunk olyan helyen, a hol nem kellünk, majd megköszönjük Andrássynak.“ A pénzük is nagyon fogytán volt, nem számítottak ilyen hosszú időre. Négy napig tanácskoztak a Burgban, fogadja-e a király a jogászokat: ötödik napon eléje járulhattak. A felség nagyon kegyes volt, megígérte lejövetelét és kegyes szavakkal köszönte a meghívást.

Nagyon boldogan siettek vissza a szállóba, kérték számlájukat, a mitől aztán a dagadó keblek egy kicsit lelohadtak. A kontó kétszáz forinton felül volt, nekik pedig nem volt már több pénzük, huszhuszonöt forintnál. Zálogba akarták tenni mentéjüket, kardjukat, mikor Lits Gyulának eszébe jutott az öreg Sina báró. Elment hozzá, megértette vele a helyzetet s bucsuzáskor négy darab ropogós százszas nyomta a markát. Bérkocsin robogott társaihoz, kifizették számlájukat, fényes borralalókat osztogattak és első osztályon hozták haza a jó hirt. A bált megelőző napon csakugyan megérkezett az uralkodó. A lapok megírták, hogy a király ott lesz a mulatságon s tömve volt a Vigadó. Háromezer forint tiszta jövedelme volt a segítőegyesületnek. De a király nem jött. Volt kilenc, volt tíz óra, a pontos király nem érkezett. De megjött az értesítés, hogy közbejött akadályok miatt a felség látogatása elmarad. Másnap hivatja a rendezőket Andrássy Gyula gróf. „Micsoda bolondot csináltak az urak? Nem hívták meg és nem adtak jegyet a budai parancsnokló tábornoknak!“ „Biz az megeshetett, válaszolták, mert mi katonatisztnak jegyet nem adunk!“ „Nos lássák, mondá szeliden a miniszterelnök, ő Felsége azt a tábornokot felszólította, hogy kísérje őt a bálra, a tábornok azt felelte, hogy a parancsnak nem lehet eleget, mert ma jegyért küldött önökkhöz és azt a választ kapta, hogy katonatiszt számára nincs jegy. A felség ezt neheztelve tudatta velem, kijelentvén, hogy ő is katona s így megeshetnék, hogy a jogászok be sem eresztenék a báljukra, hát inkább el sem megy!“

Hosszu orral távoztak a várból s jövőre okosabbak lettek a jogászok. A következő farsangban levetették az atillát, frakkban járták a német táncot, a leányok zsinóros pruszlik helyett füzöbe szorultak és járták a csárdást — katonatisztekkel. El is jött a király. De már akkor 1868-at irtak.

Felekezeti művészet.

A képzőművészek között néhány nap óta valóságos forrongás észlelhető. A különben is temperamentumos társaság megbotránkozással tárgyal egy megkísérlett merényléről, amelynek az a célja, hogy a felekezeti üszkével lángba borítsa a művészet templomát és a felekezeti békójába verje a művészet szabadságát. Ugyanis arról van szó, hogy „A magyar keresztény művészek és műpártolók egyesülete“ cégére alatt a Katholikus körben egy

társaság alakult, a mely a festőművészekhez, már a kiket illet, keneteljes hangon egy felkívást intéz, a mely úgy hangzik, mint egy „üldözött” kongregáció hattyudala:

Krisztusban kedves keresztény testvéreink!

Szomorú időköt élünk, komor felhők tornyosulnak a keresztény társadalom fölé, amelyek, ha nem igyekezünk szétszlatni, könnyen vesztünket okozhatják.

Különösen a keresztény magyar művészet és művészek esnek legjobban áldozatául a napról-napra jobban terjeszkedő vallástalan gondolkodás támadásának. Éppen ezért jöjj el Krisztusban szeretett testvéreink!

Mert, ha Krisztus velünk,
Vajj ki ellenünk.

Igy szól a zártkörű keresztényhaboru meghívója. A megalakulást tegnap este meg is tartották volna, azonban, mint értesülünk, a művészek közül *senki sem jelent meg*. Ez a legméltóbb válasz az ilyen meghívóra.

Csőd elől Amerikába.

Megszökött kolozsvári nagyvállalkozó.

— Saját tudósítónktól. —

— márc. 1.

Csak nem régen lőtte föbe magát egy kolozsvári nagyvállalkozó, a ki szerencsétlen üzleti spekulációk miatt csődbe került volna. Ma egy másik kolozsvári nagyvállalkozó esete ket szintén nagy feltűnést, a ki öngyilkosság helyett — más recept szerint — egyszerűen Amerikába szökött hitelezői elől.

A megbukott és megszökött nagyvállalkozó *Földes* János beton-építési, cement és aszfalt iparvállalat tulajdonos, kinek esetéről tudósítónk a következőket jelenti:

Földes János 50 év körüli, családos ember, pár évvel ezelőtt Budapestről került Kolozsvárra. Itt a *Pollák* Samu-féle vállalat üzletvezetője lett. Két évvel ezelőtt némi tőkére tett szert s önállósította magát. Beton-építési, cement és aszfalt iparvállalata eleinte szépen prosperált. Az ügyes szakember igen sok megrendelést kapott s az ország minden részében dolgoztatott. Különösen sok hidat épített a múlt év folyamán.

A virágzó, fiatal vállalatot tisztán *elemi csapások tették tönkre*. A korán beköszöntő fagyok miatt igen sok építkezését nem tudta befejezni, a mi a hidaknál annál veszedelmesebb dolog volt, mert az árvizek ugyszólván mult évi munkáját teljesen elpusztították.

Már pár hónappal ezelőtt előre látható volt, hogy *Földes* vállalata nagy anyagi veszteséget szenvedett, de az igyekvő

ember minden erejét megfeszítette, hogy újabb kölcsön által biztosítsa vállalatának továbbvitelét, mert ez évben is több új munka várt rá, amely részben kisegítette volna őt az anyagi zavarból, hacsak nem pusztítják el az idén is építményeit az elemi csapások.

*Földes*nek körülbelül 50—60 ezer korona passzívái lehettek, a mikor a mult hó közepén e szavakkal bucsuzott el a vállalat irodaszemélyzetétől:

— Horvátországba megyek egy nagyobb munkát felvenni, amelyhez tőkét is kapok. Isten velük. A viszontlátásra!

Az iroda azonban azóta nem látta viszont a vállalat fejét, e helyett tegnap Budapestről egy levél érkezett *Földestől*, amelyben azt írja, hogy sohasem tér többé vissza Kolozsvárra, mert *Amerikába megy*. A levél mellett egy szabályszerű *csődkérvény* volt, a melyben *Földes* csődöt kér maga ellen.

A levél é. t. h. konsternációt keltett az árván maradt vállalat személyzete között. Kellemtlenebben fogja érinteni a hír a *hitelezőket*, kiknek egy része bizonyára csak a lapokból fog értesülni *Földes* eltűnéséről.

A passzívák három kolozsvári pénzintézetet és a brassói cement-gyárat sújtják érzékenyebben.

Felmerült most a kérdés, hogy hol van *Földes*? Ő azt írja Budapestről, hogy Amerikába megy. Valószínű, hogy még nem ült hajóra. Kérdés az is, hogy a csőd elől megszökött nagyvállalkozót a törvényszék nem e fogja köröztetni? Ez iránt mai napig nem történt intézkedés. Csak ezután fog kiderülni, hogy a „Horvátországi nagy munkát” elvállalta-e *Földes* — a tőkével?

Az 50—60 ezer korona passzívával szemben *semmi activa sincsen*. *Földes* családja nincs Kolozsvárott.

A szenzációs bukás és szökés ötletéből érdekes és szinte regényes históriát beszélnek arról, hogy *Földes* miként önállósította magát.

A történet magva szerint ugyancsak egy *bukásnak* köszönhetette *Földes*, hogy két évvel ezelőtt önállósította magát. De az akkori bukás — fizikai fájdalmakat okozott a vállalkozónak s anyagi előnyöket szerzett neki.

Az eset, melyről megemlékeztünk — abban az időben történt, amikor még *Földes* a *Pollák*-féle cég vezetője volt.

Rozoga parasztszekéren Munkács felé utazott *Földes*, hogy egy beton hid építésénél felügyeljen. Az országuton szembekerült vele egy automobil, amelyen gróf *Schönborn Frigyes* ült, akinek arra nagy földbirtoka van.

A szekérbe fogott lovak megvadtak az automobil pöfékelésétől s *Földes* a szekérről az utszéli árokba bukott. A gróf megállította járművét s a zuzódási sebeket szenvedett *Földest* az automobiljára felvette s felvitte munkácsi várkastélyába.

Földes sérülései nem voltak súlyosak, mindazonáltal több napig ápolták a munkácsi kastélyban. — Gyöngékedése alatt a gróf többször meglátogotta őt s közben elpanaszolta, hogy a baleset éppen a legrosszabb időben történt, mert most akarta magát önállósítani. A jószívű gróf, hogy némileg kárpótolja *Földest* a miatta kapott zuzódásokért egy kis tőkét adott neki s ezzel a pénzzel fogott később vállalatához.

Schönborn gróf később is segítette *Földest*, ennek a körülménynek tulajdonítható az is, hogy az új vállalat bár Kolozsvárról volt az irodája, inkább Bereg és Ung megyében dolgozott, ahol a gróf nevével s protekciójával kapott sok megbízást.

A jószívű gróf ugyáltszik megsokalta az anyagi támogatást s levette bökézet *Földes*ről, aki erre kénytelen volt csődöt mondani s Amerikába vitorlázni.

Az ortodox Kongresszus másik botránya.

— Levél. —

T.

Hirsch Adolf urnak

Helyben.

Ujabbán megint járvány a lapégetés, az újságkiltás. Csöppet sem lep meg, tehát ha az ön elnöklete alatt hajbakapott zsidók még e barátságos eszmecsere előtt határozatot hoztak, a melyben megvetéssel utasítják vissza egy *Esti* levél támadásait. Részemről talán illetéktelen beavatkozás, ha belekotnyeleskedem az önök dolgába, én a kiről szintén kimondta főtisztelendő *Glasner* főrabbi ur, hogy nem vagyok zsidó. Ezt még egy kereszténynek sem hiszem el (az igaz, hogy az nem is mondja) annál kevésbé a főrabbi urnak. És mert nem hihetem el, jogosítottnak érzem magamat becses határozatukat lejjebb szegezgetni.

Eszem ágában sincs *Tóth Bélát* védelmezni. Erre ő egyfelől nem szorult, de meg másfelől ez nem is lehet tisztém. Ellenben pokoli elégtétellel látom, hogy az egész gyülekezetükben nem akadt egy szál ember se, a ki azt a kiátkozott írást kellőleg elolvasta. Ha csak egyetlen ilyen lett volna, hát az könnyű szerrel kimutathatta volna, hogy az az *Esti* levél semmiféle hazafiatlansággal nem vádolja az önök szektáját. Az, hogy az egész sokaságban egy se olvasta jól el azt a cikket, napnál fényesebben bizonyítja, hogy *Tóth Bélának* mennyire igaza van. Ő csak azt mondja, hogy meg kell szüntetni a babonát, mely szerint *Adonáj* csak a jorgonos német szót türi. Meg kell magyarosítani az

ortodox zsidók kis embereit, hogy ne legyenek zsidók, a kit a nem zsidók idegennek érznek. Szünjenek meg a különcdű szokások és a külön nyelv! A magyar ortodox zsidóság tanuljon magyarul és művelődjék! Legyen magyarrá a legszegényebb falusi zsidó is, tanultsága is magyar legyen.

Ezt és körülbelül így írja *Tóth Béla*. Mielőtt már most a valódiság vizsgálatába merülünk, előbb intézzük el a hazaárulás dolgát! Olvassa el elnök ur fentiekét és mondja meg hitére, hogy hol van, vagy csak hol lappang is ott a hazaárulás vádjá? Melyik mondat, melyik szó, melyik sejtethető gondolat mutatja, vagy rejti a hazafiatlansággal való meggyanúsítást? Tessék újra meg újra átbátizni azt a néhánynt sort — elég világos a szövegezése — és be kell látnia, hogy hibázott. Visszautasított egy vádat, amivel senki se bántotta!

A mit pedig az az *Esti* levél az önök csunya és izléstelenségig elrontott német beszédjéről, az önök különcdű elzárkózó, a gettho rendszert megőriző életmódjáról, szokásaikról és szertartásaikról ír — az csupa, aranyigazság, a mit nem most hallhattak először. Nem ellensége, de igaz jó barátja önöknek az, aki a mellett küzd, hogy a zsinagógák, de a családi szentélyek, a boltok és — a kávéházak ajtai is táruljanak ki a magyar szó előtt. A A ki nem avatkozik az önök vallásának ügyeibe, de kárhoztatja azokat a lengyel-galíciai nemzetiségi külsőségeket, a miket egyesek vallási lényegességeknek akarnak feltüntetni, és a mely külsőségek a legelevenebb akadályai, hogy önök valóban magyarokká válhassanak.

Dehogy rosszakarójuk az önöknek, a ki szívéből sajnálja, hogy tudásukat és értelmi erejüket egy merőben idegen talajon fecsérlik és annyi tanult ember, magyarnak mondja ugyan magát, de a nemzeti törekvésekkel a legcsekélyebb kontaktusban sincs. Százával vannak a képzett, tanult emberek, a kiknek bár jelentős tudása csak a felekezeti ismeretekre szorítkozik. Litterátus emberek, a kik *Petőfinek*, *Arany*nak híret se hallották, kik soha egy magyar könyvet el nem olvasnak. Hát még a tömegekből a sok ezere, a kik magyarul beszélni sem tudnak!

Minél jobban eihiszi valaki az ortodox zsidók hazafiságát, annál jobban kell sajnálnia, hogy ez a hazafiság semmit sem tetet velük, a mi azt külsőben, értelmi együttérzésben és együtt törekvésben, de még csak getthó — zsinagógák nélküli együttélésben is engedné érvényesülni.

A hazafiatlanság vádján felháborodni kétségkívül joguk van önöknek. De sokkal üdvösebb volna, ha felháborodás helyett cselekvéssel törekednének is, hogy magyar mivoltuk közhitté legyen. Se a kaftán, se a kacér homlokfürtök, se a derékra kötött zsebkezdő, se az étvágyrontó nyelv gallimatizs, se a mesterséges

elzárkózottság, se a különkődő kulturális éidegélés nem vallási tényező, de nem is nemzeti eszköz. Egyik se tartozik se a valláshoz, se a hazafisághoz!

Elnök urék igyekezzenek a jó izlésbe ütköző sallangokat kiküszöbölni, törekedjenek arra, hogy a magyarnak mondó ortodox zsidót a vallásán kívül semmi, de semmi egyéb meg ne különböztesse, el ne válassza a nemzettől; és avval éljen, tanuljon és dolgozzék együtt — és így az az indexre került Esti levél igazán tárgyaltanná fog válni. Addig azonban takarékoskodjanak a nagy átkokkal, mert el talál fogyni a készlet. Már pedig arra még sokszor leszen szükségük, a míg csak a tényeken gyökeresen nem változtatnak.

E jóakaratu tanácsos és a kellő tisztelettel maradok

Kolozsváron, 1905. febr. 28-án.

Egy filozemita zsidó.

Arcképek.

A kolozsvári útleletek kirakatai felé néhány nap óta három arckép hivatgatja a közérdeklődést. A képmások elseje egy mélabus egyéniséget ábrázol, a ki hegedül; második egy császárszakállas urat, a ki kellő önmelegeléssel és bizonyos harciassággal néz a világba, s végre harmadika egy vidám tömpeorru bácsit. E portrék tekintélyes mennyiségben vannak elhelyezve mindenfelé; itt sabott áru nadrágoktól koszorúza mosolyogó tömpeorru bácsi, ott porcellán edényhalmaz közül tekint elő vészjóslóan a császárszakállas, s amott szőlő-dombok és saját hegyek csúcán hegedül a mélabus egyéniség. Akár merre fordulj, őket ott találod, ám való igaz, hogy legjobban a komor hangzás adminisztráta magát, mert ő százféle alakban, és ezerféle helyt bukkan eléje a sétálóknak, a ki kénytelen elismerni, hogy a császárszakállas és a tömpeorru sokkal csekélyebb mértékben ébresztgetik a járóelőt összeemberiség figyelmét, bár mindkettő elég vonzó jelenség arra, hogy arcképével helyet foglalhasson a művelt, uri kereskedők auszlagjának turós bödönein, vagy porcukor gleccserein. Az idegen, ha derék városunkba jő, ámulattal kérde: ki e három neves férfi, kinek arcát a nép szeretettel állja körül, s kinek fotográfiái mindenütt jelenvalók, miként az isteni gondviselés. A világtörténelem és az idegenforgalom számára, — tévedések előleges kikerülése végett — fel kell jegyeznünk, hogy a hármak közül a mélabus hegedős: *Kneisel*, a koncertes reklámmember, s a másik kettő: *Jámbor*, és *Major* a két táncmesterek, a kik a serdülő ifjúságot kecses és kellemes vezetik be a szentri-bosztón és egyéb szalonkereskedések titkaiba. E három barátságos egyén dus választékban látható a kirakatok üvegfalai mögött, a mi ellen senkinek semmi kifo-

gása nem lehet, csupán az kérdezhető: mélabus *Kneisel*, császárszakállas *Jámbor*, és tömpeorru *Major*: annyira nagy, szép, és kellemes arcú férfiak Kegyedék, miszerint muszáj, hogy Kolozsvár minden hentesboljájának, szivarkirakatának, és aisonadrág-üzletének áruai közül az önök portréja kandikáljon elő?

János vitéz babonasága.

Mivelhogy nálunk is szinre került János vitéz, tekintettel a babonás emberekre nem lesz érdektelen felemlíteni, hogy a János vitéz című népszerű operett mily titokzatos befolyást gyakorolt odafent a fővárosban a politikai eseményekre. Ugy látszik, hogy ördöge van az operettnak. Mert ime a megfigyelők a következőket derítették ki róla:

November 18-án volt a bemutatás előadása. Mi történt ezen a napon még? Ekkor szavazták meg a lex-Dánielt, a mely miatt a választó közönség megbuktatta a kormányt. December 13-án volt a János vitéz huszonötödik előadása, ezen a napon rombolták szét az ellenzéki képviselők a képviselőház belsejét. Az ötvenedik előadás, vagyis január 4-én történt a Ház feloszlatása és a következő jubiláris, vagyis századik előadás napján, február 18-án nyílt meg az új országgyűlés.

Babonás emberek most nagy aggodalommal néznek a 250-ik előadás elébe.

MULATSÁG.

Farsangi napló.

Március 4. Szent-Imre-egylet-estélye, Központi szálló.

Március 4. Dávid Ferenc-estély, New-York.

Medikus-bál.

A New-York földszinti nagytermében tegnap este a medikusok rendezték fényesen sikerült mulatságukat. Közéledik a vége a szép farsangnak, Karneval herceg ő feisége uralkodása még néhány napig tart — bus szívvel tudják ezt városunk szépeit és azért megragadnak minden alkalmat, hogy a fényes sima parketten a zene ringató ütemére áldozzanak Terpsichorának. Az idej farsangnak egyik legkedvesebb bálja zajlott le tegnap este és a buzgó rendezőség, melynek élén patoki Potoczky Dénes elnök, Farkas Károly és Vertán Emil alelnökök, Brandt Viktor és Lengyel Zoltán ellenőrök, Ferenczy Emil pénztárnok, Kovács Gábor titkár, Klumak Richárd és Pollák Vilmos jegyzők állottak, derekas munkát végzett. Jövedv uralkodott a fényesen kivilágított teremben, fesztelentül mozgott az ifjúság és sok doktor, kik máskülönben oly hidegen tudnak bánni a szívvel, most érezték, hogy az mily melegét tud kisugározni. Fél 9 órakor kezdtek gyülekezni a szebbnél szebb tolettben megjelent hölgyek, kiket a figyelmes rendezőség igen csinos táncrenddel lepelt meg. 9 órakor kezdődött a tánc, melynek a talp alá valót Csikai Gyuri bandája szolgáltatva. Az első négyest 80 pár táncolta. A reggel még együtt találta az egész társaságot.

Jelen voltak: Betegh Bálintné Margit leányával, Boross Györgyné Ella leányával, Davidovics Margit, Eörin és Erzsi leánya, Farkas Antalné és leánya, dr. Filip Gyuláné, dr. Gerencsér Lászlóné, Grün Salamonné Sárka leányával, Hangay Oktávné, Margit leányával, Héczey Lajosné Pirocska leányával, Kárpáthy Ká-

rolyné Gizella és Margit leányával, Keresztély Pirocska, dr. Kiss Mórné Margit leányával, Kovácsné Jolánka leányával, Kun Irma, Lákics Nándorné Margit leányával, Maksay Kálmáné Mariska leányával, Máthé Györgyné Ilonka és Klárka leányával, özv. Markovits Jakabné, Papp Jánosné Marika, Erzsi és Katika leányával, Paches Endréné Zsófia leányával, dr. Patoky Jenőné, Sámi Lászlóné Annuska leányával, Szende Jenőné, Szöllösyné Margit leányával, Tauszig Alajosné Terecsike leányával, Wohlmann Gyuláné Gizella és Erzsike leányával.

A bánffyhungyadi szabadelvűpárt szip — és humorkái.

Gyöngyszemek egy röpiratból.

(T.) Már néhány nap előtt elég szerencsések lehettünk egy csokorra valót bemutatni azokból a kábitó, ezerszínű stílvirágokból, a melyeket a bánffyhungyadi szabadelvűpárt bűbájós szavu írődeákja hordott egybe. A névtelen bájzenér azonban nem érdemei ilyen rideg elbánást. Derekasán rászolgált, hogy ismételtlen is igénytelen tollunk alá vegyük. A kitűnő szerző nem csupán egy egészen új magyar nyelvet teremt e ma még csak bugriszavu nemzetnek, hanem olyan új, annyira szédületesen eredeti tanokat is hirdet, a melyek kell, hogy iskolát csináljanak. Örök kár, hogy inietett remekművét, csupa szerencsés pillanatok ez édes szülőttjét, nem adta ki a mai — bár közönséges, de közhasználatu magyar nyelven is, mert így bizony meg vagyunk fosztva attól a mennyei kéjtől, hogy irásából csak egy árva kukkot is értsünk.

Mi szegény halandók, a kik még csak ott tartunk, hogy csupán csak *Arany*, *Petőfi* magyar beszédét tudjuk megérteni, esünk attól a lelki gyönyörtől, hogy teljes egészében szűrőshessük a hunyadi nyelvújító nekünk még némileg zavaros, de a beavatottak előtt bizonyára zengzetes beszédének minden andalító báját. Mi még a leszűrődött nyelv-szabályok segítségével tudunk csak beszélni és néma hódolattal borulunk le a lángész előtt, a ki felrugja, agyontapossa e neki hiába-való korlátokat. Minden ilyen nyelv-tani szabálynak kitekeri a nyakát, hadd pusztuljon el. Egészen új világot, szavaknak egészen friss másolású értelmét és alkalmazását mutatja be nekünk, ordítóan szemléltető modorban. Lehetnének a stílus művészetének még annyira bevégeztet tökélyű mesterei álmunkban se juthatna az eszünkbe a gondolat-társítás ilyen dallamos módja:

„*Arra a mondására, melyet csak félig állít meg vissza is vonná csak-hogy mégis legyen ott.*“

Ez a fülbemászó mondat kétségkívül gyönyörű. Hibája ugyan, hogy nem értjük, annak ellenére sem, hogy nem valami kiszakított részlet, hanem fejezetkezdő mondat. A mi nem értésünk azonban alighanem inkább a mi hibánk, a mitjővá akarunk tenni és ezennel 500 aranyat tűzünk ki pályadíjjul a nagy észnek, a ki e titokzatos sorok értelmét nekünk elárulja. De mielőtt bárki is hozzáfog e képtelen talány megfejtéséhez, jó lélekkel ajánljuk, hogy hatoljon be a hunyadi szabadelvű politikai nyelvjárás titkaiba. Barátkozzék meg a „*Jegyzőkönyvet nélkülöző fejtegetésekkel!*“ és zárja szívébe azt a boldog urat, a ki „*jó helyt jár, mikor a másik pártalakításra törekedik.*“ Erre a jó helyre vele kell menni, mert különben a

titkok-titka mindig is az marad, úgy mint ahogy mi nem tudunk nek rejtelmébe hatolni.

Szép magyar nyelvünk körüli járatlanságunk mellett még egyebekért is pirulásra kényszerít a hivott rőpiró. A legközönségesebb állító mondatában is aany a szikrázó elmesség, hogy a szemed belekápázik. Vagy kinek nem markol a szíve közepébe az a keserű tanítás, hogy „*a magyart fundamentumban támadni egyenlő a romlással!*“ Kit hagy illetetlenül az a mély bölcsesség aforizma, hogy „*a zavar-gásokat helyeselni — helytelen!*“

Lehetnek még olyan tökéletes és kristálytisza nézeteid a modern közigazgatás mikéntjéről, azt el kell hinned a hunyadi Carlylenek, hogy „*a rendfentartás minden polgár kötelessége, ha kell karhatalommal is!*“ Hát aki ezt nem fogadja el, annak halovány ideája sincs, hogy mi egy igazi polgar istenadta kötelessége. Az lehet nagyon kiváló elmélet — lovag, de a gyakorlati dolgokhoz egyszerűen nem is konyit. Mint ahogy Szilágyi Dezső se érthette a dolgát, ha a curiai birakodásról szóló törvényből kimarasztotta azt, hogy a kortések feladata (a koszorus szerző itt jótékony homályba hagyja, hogy melyik párt korteseinek adná ezt hivatásul) a népet felvilágosítani. Igazán nem értjük, hogy mi jogon dicsőítgetik ezt a Szilágyit, mikor még erre a csekélységére sem gondolt.

A mulatságos kis füzet többi borszemeit — még van vagy egy kocsi-derékra való — ezennel átutaljuk az élclapoknak. Jobb materiát nehezen találunk. De csattanónak még ide kell igtatnunk, hogy a jó nyelvek szerint *egy tanító* csinálta ezeket a badarságokat remekbe. Ha elkövette: lelke rajta! Mi nem akarunk senkit a privát szórakozásaiban korlátozni. Irkálhat akkora ostobaságokat, mint a Monte Everest, firkálhat annyi zöltséget, amennyit 100 bolgár-veleményes se termel össze, de nem fojthatjuk agyon azt az óhajunkat, hogy jó volna egyszer végighallgatni, amikor a tanító ur beszéd és értelem gyakorlatot ad elő a nebulóknak. Csinos kis előadás lehet! — Ezerszeresen irigylendő a boldog helység, ahol ez a remekíró osztogatja a tudományát.

Zene.

Kneisel hangversenye

Vigadóban.

A vigadó nagytermében nevezetes zenei esemény folyt le. *Kneisel* bukkaresti tanár, ki a világ minden nagyobb hangverseny-termében szerepelt már, rendezett hegedű hangversenyt *Stefanescu* énekes és *Stefanidesz* Károly kolozsvári Nemzeti Színházi karnagy közreműködésével. A vigadót megtöltötte a közönség, mely mindvégig lelkesen tapsolta a művészt. A hangverseny 8 órakor kezdődött és 11 óra után végződött. A hangversenyről ezeket írják nekünk:

Kneisel tanárnak nagy fokra kifejlesztett ujj-technikája van, mely különösen a kombinált fogásokban nyilvánul, ezt a határozottan nagy minőségű tulajdonságát eilensulyozza a vonó vezetésének néha-néha ingadozó jellege és a művészek azon szembeütő törekvése, hogy főképp a technikai nehézségek leküzdésé-

vel akar hatni, nem pedig mélyebb felfogással és érzéssel, mely pld. Burmestert, Mayteant vagy Isaye-t jellemzi. Uglátszik a tanári működés eltompította Kneisel mesterben a mélyebb felfogást és stylus érzéket. Rontott játéknak hatásán a hegedűje is, melyet játékközben is többször volt kénytelen hangolni a csavarok lazulása miatt. Itt-ott felcsillan játékában, mint a hamu alól a parázs, egy-egy szebb felfogással előadott piéce; így az örökszép Beethoven hangverseny III-ik tétele, melyet határozottan nemes izléssel adott elő. Inkább ilyenre fektetne főszlyt a vendégművész és nem kevés izlésre valló elavult trick-ekre (pld. a flageolet hangok stb.) — Ugyanez szól a programra; inkább félannyi számot, de értékeseket, hisz annyi kincs van a hegedű zeneirodalomban. — Stefanescu urtól csak falsette hangokat hallottunk, nem tudjuk melyik opera színpadján énekel, de nem irigyeljük az illető műintézetet. — Külön ki kell emelnünk Stefanidesz karnagy díscrét és művészi kíséretét, melylyel még az előadó művészeket is magával ragadta; őt feltétlenül dicséret és elismerés illeti. ő.

LEGUJABBI.

— A „NAPLO” távirati és telefon-tudósítása. —

Stösszel megérkezése Szentpétervárra.

Budapest, márc. 1. (Saját tud.) Szentpétervárról táviratozzák, hogy Stösszel tábornok feleségével ma oda érkezett. A portarthuri hőst nagy díszszel fogadták s Stössleinék a szentpétervári nők remek virágbokrétát nyújtottak át.

Az orosz katonák lázadása.

Budapest, márc. 1. (Saját tud.) Varsóból sürgönyzik, hogy az Oroszországban fekvő 71. gyalogezred előtt tegnap kihirdették, hogy a mandzsuriai harctérre fogják vinni, mire a katonák egy szívvel és lélekkel felkiáltották: *Nem megyünk!* Az ezred ezután minden engedelmességet megtagadott és formális lázadásban tört ki a tiszték ellen. A 71. gyalogezred példájára más ezredek is fellázadtak s kijelentették, hogy nem mennek a csatákra.

Lujza főhercegnő nem örült.

Budapest, március 1. (Saj. tud.) Párisból táviratozzák, hogy Kóburg Lujza főhercegnő elmebeli állapotát Garnie hirneves francia elmeorvos megvizsgálta s kijelentette, hogy a főhercegnő tiszta elméjű és semmi ok sincs arra, hogy elmeorvosintézetbe szállítsák.

Családi dráma a fővárosban.

Budapest, márc. 1. (Saját tud.) Engel Zsigmond csongrádi kereskedő elvált felesége Böske leányával a fővárosba költözött s az Erzsébet-körut 18. szám alatt tejsarnokot nyitott. Ma a férj Budapestre jött s könyörgött az asszonynak, hogy menjen haza, vagy adja oda a lányt. A feleség ellentmondott,

mire Engel revolvert rántott elő s kétszer reá lött. Mind a két golyó az asszony szívébe furódott. Ezután maga ellen akarta a feleséggyilkos a fegyvert fordítani, de az utcai közönség behatolt az üzletbe és kicsavarta a revolvert Engel kezéből.

Tisza a királynál.

Budapest, március 1. (Saját tud.) Bécsből telegrafálják, hogy Tisza István gróf ma délután 2 órakor kihallgatáson volt a királynál. Az audencián, mely háromnegyed óra hosszat tartott, a politikai helyzetéről referált Tisza a királynak, majd az ezután meghívandó politikusok névsorát terjesztette az uralkodó elé, eszerint legközelebb Bánffy, Hodossy, Zichy és Szivákyot fogadja a király kihallgatáson.

NAPLO.

— Hírek. —

Képviselők Kolozsvárt.

— Saját tudósítónktól. —

Mióta az országgyűlés szünetel, Kolozsvárt igen sok képviselő látogatta meg, akik a néhány napos parlamenti szünetet arra használták föl, hogy ellátogassanak kolozsvári barátaik közé. Már jeleztük volt, hogy Kolozsvár két kerületének képviselői közöttük időznek, őket azonban nem tekintjük vendégeknek, mert hiszen ők Kolozsvárt: itthon vannak. A napokban járt azonban Kolozsvárt dr. Kelemen Samu a szatmári kerület miniszterbuktató követe. Itt volt dr. Hindleder-Fels Ernő a fiatal oklándi képviselő és Déry Zoltán geryeszegi képviselő ma itt időznek dr. Vertán E. a tordai kerületnek, br. Bornemissza Elemér a szilágycsehi kerületnek, dr. Héderváry Lehel a gödöllői kerületnek óriási lelkesedéssel megválasztott képviselője. Héderváry dr.-t, ki Kolozsvárt éveken át, mint hírlapíró működött, régi, kellemes reminiscenciáknak ezer szála fűzi Kolozsvárhoz és itteni barátai és ismerősei meleg rokonszenvvel üdvözölték az új honatyát.

* **Tisztelettel kérjük mindazon előfizetőinket, kik a lap előfizetési díjával hátralékban vannak, szíveskedjenek azt mielőbb kiadóhivatalunkba beküldeni, annál is inkább, hogy a lap szétküldésében fennakadás ne álljon be.**

* **Kitüntetett táblai bíró.** Ő Felsége Mihályi Béla kir. ítélőtáblai bíró nyugalmaztatása alkalmából a III. osztályú vaskoronarenddel tüntette ki. E kitüntetést február hó 28-án teljes bírói ülésben adták át a kitüntetettnek. *Fekete Gábor*, kir. táblai elnök nyitotta meg az ülést és miután Mihályinak mellé felützte az érdemrendet, lendületes szavakban üdvözölte. Megemlékezett arról, hogy a mostani ünnepség fájdalmat is hoz, mert Mihályi távozásával a kolozsvári ítélőtábla egyik legképzettebb bíráját veszti el. De örömmel is, mert legfelsőbb helyről is elismerték a kötelességtudás, szorgalom azon nagy

fokát, melyet Mihályi működésében kifejtett. Azzal a kéréssel fejezte be beszédét, hogy kérte az ünnepeket, barátját, emlékezzen mindig szívesen vissza arra a barátságra, melyet eddig velük szemben tanúsított és továbbra is kér. Mihályi Béla meghatottan köszönte meg az elnöknek hozzá intézett meleg szavait, annak oka az a támogatás és baráti érzés, melyet bírótársai részéről mindig tapasztalt. Midőn bucsut vesz bírótársaitól, kéri az egész ítélőtábla személyzetét, tartsák meg őt továbbra is jó emlékezetükben. Miután bírótársaitól külön-külön bucsút vett, az ünnepeket véget ért.

* **Március 15-iki bizottság.** A kolozsvári március 15-iki állandó bizottság folyó évi március hó 2-án (csütörtökön) délután 4 órakor az Emke főtitkári hivatalában ülést tart. Kérjük a tagokat, hogy ez ülésen lehetőleg teljes számmal megjelenjen szíveskedjenek. — Hasonlóképpen meghívjuk az Egyetemi kör elnökségét is. Kolozsvár, 1905. március hó 1-én. Sándor József elnök, Fedor Ottó jegyző.

* Országos Kossuth-serleg ünnep.

Hiradással voltunk az Országos Kossuth-serleg ünnepéről, melyet az Egyetemi Kör rendez március hó 20-án. Ezen az ünnepen képviselői fogják magukat az összes magyarországi akadémiák és főiskolák. Az ünnep rendezésére pedig tisztikarrá alakultak a kolozsvári ifjusági elnökök, az élén az egyetemi kör elnökével Polya Antallal, aki tisztelgett egy küldöttséggel és a tisztikarral Kiss Mór egyetemi rektornál; fölkérték a védnöki tiszt elfogadására, amire szívesen vállalkozott a rektor. Arra is fölkérték Kiss Mór egyetemi rektort, hogy ennél a nagyobb ifjusági akciónál tanácsát és útmutatását ne vonja meg az ifjuságtól. Az egyetem rektora szívesen ígerte meg ebben az irányban is támogatását. Az Egyetemi körben most azon fáradozik a választmány, hogy a Kolozsvárt rendezendő diákkongresszust minél előbb összehozza. Ez igazán a legnagyobb feladata volna a mai diákvizonyok között, amire büszke lehetne az Egyetemi Kör.

* **Farsangi prédikáció.** A Minorita-rend helybeli házfőnökétől vett értesítés szerint a Minorita templomban (Deák Ferenc-utca) szombaton f. hó 4-ikén esti 6 órakor litania és szentbeszéd lesz, mely utóbbit *Komáromy Dezső* kegyesrendi teológiai tanár fogja tartani.

* **Az Erdélyi Irodalmi Társaság** márc. 5-én, (vasárnap) d. e. 11 órakor a kereskedelmi akadémia dísztermében rendes havi felolvasó ülést tart, melynek tárgysorozata a következő: Folyó ügyek. Erdélyi Károly r. tag: Aladdin vagy a csodalámpa. (Értekezés.) Gróf Kun István r. tag hátrahagyott költeményeiből. Sebesi Samu r. tag: Elbeszélés. Révay Károly vendég: A háromszáz özevgy asszony tánca. (Költemény.)

* **Az élő regényhős.** A németországi Toudern város bíróságát érdekes becsületsértési pör foglalkoztatja. Ritter ügyvéd és körjegyző panaszt tett nagybátyja, Doze író ellen, a ki „Az anyja fia” című regényében Berg Asmus bíró néven őt szerepelteti. A regény főhőse Berg, egy romlott lelkű gonosz em-

ber, a ki a reá bizott pénzt elcsikasztja, viszonyt folytat egy korcsmárosnővel, a kit férje megmérgezésével vádolnak, végül pedig, midőn a sikkasztást felfedezik, öngyilkos lesz. Doze, a regény szerzője jelenleg gyógyintézetben van és a kezelő orvos véleménye szerint most ki sem hallgatható, úgy hogy a tárgyalást hosszabb időre el kellett halasztani.

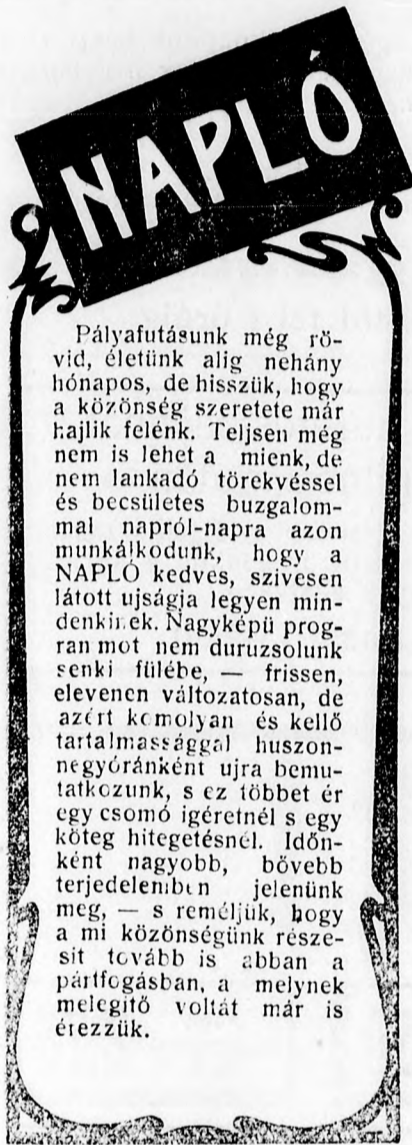
* **Eldorado.** Jó világ lehet Dániában. A dán hírlapírók a koppenhágai hírlapíróegyesület 25 éves fennállása alkalmából jövő hó 2-án nagy ünnepélyt rendeznek, mely alkalommal egy napra valóságos Eldorado lesz Koppenhága. Két koronáért vesztegetnek egy részvételi jegyet s ezért az illető jegytulajdonos a következő előnyöket élvezi: ingyen elmehet az ünnepély napján minden színházba, variétébe, orfeumba, panoptikumba, panorámába. Ötven fotografusnál ingyen vetetheti, le magát a legelőkelőbb éttermekben és kávéházakban 20 százalékos engedményben részesül, résztvehet a nagy farsangi ünnepélyen, egy moastre-hangversenyen, melyet a város házában tartanak s egy ingyenjeggyel játszhatik a tombolán, melyen zongorát, a nyárra burokozott villát nyerhet. — Két koronáért igazán nem lehet többet követelni. Annyi azonban bizonyos, hogy ehhez hasonló ünnepélyeket nálunk is kellene rendezni, mert nemcsak a dán szereti a potyát, hanem a magyar is. Sőt a magyar tulságosan szereti.

* **Vizbe esett.** Kórpes Sándor pérenyi lakos tegnap este 11 óra tájban a Malom-árok melletti malomnál lovaival foglalatokodott. Eközben megtántorodott és a vízbe bukkott. Emberek gyorsan segítségére siettek és főleg a 28. számú rendőr önfeláldozó működésének köszönhető, hogy csupán könnyebb sérüléssel a haláltól megmenekült. Itt jegyezzük meg, hogy az 52. számú kocsis, dacára annak, hogy 20 koronát ígértek neki, hogy lámpáját az árok megvilágítására rendelkezésre bocsájtja — nem tette meg, hanem, mint a ki az Urnak parancsolatja szerint cselekedett, tovább hajtatott.

* **Lopások.** A rendőrségnél bejelentették, hogy özevgy Gal Eleknek Jókai-utca 2-szám alatti levő lakásából ismeretlen tettesek egy 80 koronát érő női arany óráját lopták el. A tolvaj február 28-án délután 5 és hat óra között úgy jutott az órához, hogy a nyitvahagyott ajtón a le nem zárt fiókból kivette. — A rendőrség megindította a vizsgálatot. Ugyancsak tegnap történt, hogy Grünvald Samu Széchenyi-tér 29 sz. alatti lakásából egy ismeretlen tettesek 100 korona értékű gyémántgyűrűt loptak el. A gyűrűt egy zárt ládában tartotta a tulajdonos, de ennek kulcsát panaszos február közepén elvesztette. — Valószínűnek tartják, hogy egy a viszonyokkal ismerős egyén követte el a lopást.

* **Külföldi rövid hírek.** A walesi hercegi pár utja. Londonból táviratozzák: A walesi hercegi pár november hóban Indiába érkezik és ott marad a jövő év március haváig. — *Pál nagy herceg házassága.* Pétervárról jelentik: Pál nagy herceget a cár rá akarja bírni, hogy feleségétől elváljék és rangjához illő hercegnőt vegyen feleségül. Ebben az esetben mostani felesége hercegi rangot kapna és állandóan Pétervárott tartózkodhatna. — *Harmincny esztendő után napfényre került golyó.* Harmincny esztendőn keresztül hordta a testé-

ben Barbier porosz katona a francia német háboruban kapott golyót. Metz város ostrománál történt, hogy a bátor katonának vállába furdott a golyó és azóta benne is maradt. A napokban ismét heves főfájás figyelmeztette az öreg veteránt a betolakodott ólomdarabra. Majd hirtelen erős köhögési roham vett rajta erőt és hosszas erőlködés után kiköpte a golyót. Érdekes volna tanulmányozni e golyó történetét, amelynek 34 esztendő kellett, amíg a vállból ahová behatolt, ezen behatolt, ezen ez uton távozhatott.

Pályafutásunk még rövid, életünk alig néhány hónapja, de hisszük, hogy a közönség szeretete már hajlik felénk. Teljesen még nem is lehet a miénk, de nem lankadó törekvéssel és becsületos buzgalommal napról-napra azon munkálkodunk, hogy a NAPLO kedves, szívesen látott újságja legyen mindenkié. Nagyképi programot nem duruzsolunk senki fölébe, — frissen, elevenen változatosan, de azért komolyan és kellő tartalmassággal huszonegyóránként újra bemutatkozunk, s ez többet ér egy csomó ígéretnél s egy köteg hitegetésnél. Időnként nagyobb, bővebb terjedelemben jelenünk meg, — s reméljük, hogy a mi közönségünk részeseit tovább is abban a pártfogásban, amelynek melegítő voltát már is érezzük.

A NAPLO

előfizetési ára helyben és vidéken:

Egy évre	24 korona
Fél évre	12 korona
Negyedévre	6 korona
Egy óra	2 korona
Egyes szám ára	8 fillér
Vidéken	10 fillér

REGÉNY.

Jgélet.

— Regény. —

Írta: Elzéar Pierre. 37

Mingyárt belekarolt Clotild Roger karjába. A nevelőnő ijedten ment utánuk, jobbra balra forgolódott, hogy nem látja-e meg őket senki. Roger távozása után belevetette őt Clotild titkukba s a jó asszony tudta, hogy választani kell kötelessége és kedves leánya szeretete közt. Másnap reggel elhatározta magát, szeretettel csókolta meg kedves leányát, ezzel büntetésül szegődött és már egész közömbösen fogadta a találka hírért és tisztes távolból követte a szerelmeseket.

Roger oly izgatott volt, hogy nem bírta az előbb kiesztelt tervét oly szépen végrehajtani, előbb érzelmeiről kezdett beszélni.

— Igazán, tegnap este előtt nem is nézt m még meg önt jól, mondta a fiatal leánynak es főgalmam sem volt róla, hogy szeretem.

— Oh én már észre vettem ezer

apró dologból. Mióta Peyrelékhez jár, cs k engem és Helént nézte. Ne, ne is próbáljon védekezni, tudom, hogy előbb őt szerette. De azért nem vagyok féltékeny. Jaj, de mit is fecsegek itt össze vissza, hiszen ön valami komoly dologról akar velem beszélni.

— Jól van Clotild, jöjjön erre, avval fel nyitott egy kis ajtót, melyen át egy kis elvadult helyre jutottak.

— Tudja hol vagyunk? Ez a kivégzettek temetője. Itt nyugszik Helén barátja, Guilmain Jean. A legjobb barátom volt. Igazságtalanul ítéltek el. Ő csak kétségbeesett fájdalmában, hogy Helént elvesztette, nyugodott meg az ítéletben, de én megfogadtam, hogy megbozszulom halálát és kikutatom az igazi tettest akar segítségem lenni?

— Igen, felelte egyszerűen Clotild.

— Mennyire szeretem önt ezért. Most már tudom, hogy mindég, minden körülmények között velem tart.

Megszorította a leány kezét.

— Ide temették szegény Jeant. Most ő is halotta vállomásunkat. Azért hoztam ide édes gyermekem, hogy itt adjam át brátnője levelét, melyet Guilmain Jeanra bízott. Egyszer majd elmondom hogyan jutott az hozzám.

Clotild reszkető kezekkel vette át a levelet, alig bírta végig olvasni az utolsó oldalt, melyben brátnője Guilmainre bizza naplóját.

— Megmondaná, miért törődik annyira Guilmain szerencsétlenségével?

— Hiszen mondtam, ő volt legjobb barátom, utazásom alatt együtt voltam öccsével. Most már ő is meghalt Mexikóban és reám bízta utolsó üzenetét bátyja számára. Istenem, mikor visszajöttem Bordeauxba, már késő volt. Guilmain Jeant akkor végezték ki a Szt.-Julien téren.

— Ma este átadom a naplót.

— Köszönöm, felelte Roger. Akarok még valamit mondani, de nem itt. Isten veled Jean, mormogta leterdélve a sir mellett. Isten veled, ismételte Clotild akaratlanul.

Mikor visszatértek, hogy a kocsi után nézzenek, Roger még visszatartotta egy kicsit.

— Mikor akar egészen az enyém lenni Clotild?

— A mikor ön akarja.

— Tehát minél előbb, ha nem bánja.

— Jó minél előbb, és szerelmenesen simult Rogerhoz.

Roger besegítette a hölgyeket a kocsiba.

Hazatérve, maga is bámult rajta, hogy a dolgok mily gyorsan fejlődtek ennyire, most már csak Bois marinnal kell beszélni a házasság ügyében.

Még az este elment Peyrelhez, Clotild már ott volt. Jöttére föl-emelkedett helyéről és egy vaskos csomagot adott át neki.

— Köszöröm, mondta hálásan, aztán átölelte és hosszú csókot nyomott arcára.

Peyrel elhűve nézte őket.

— Hogyan! Peyrel ur még nem tudja, hogy elveszem Boismarin kisasszonyt?

— Bizony most hallom először.

Egész este nem tudott magához térni bámulatából.

(Folytatjuk)

Főszerkesztő: Várady Aurél dr.

Felelős szerkesztő: Perl Alfréd dr.

Kiadó „Naplo” hírlapkiadó-vállalat

SZINHÁZ

Színházi műsor:

Csütörtök: János vitéz (b. 135. sz.)
Péntek: A dolovai nábob leánya (b. 136. sz.)
Szombat: Új betanulással: Rosenkranz és Gildenstein (b. 137. sz.)
Vasárnap d u.: Piros bugyelláris.
Vasárnap este: János vitéz (b. 138. sz.)

A NAPLO telefonszáma

Szerkesztőség: 503.

Kiadóhivata: 379.

Régi erdélyi borok

Unió-utca 7. szám alatt.

Szilvási, hadrévi, rózsamáli stb. a Benigni pinczéből palaczkozva és hordóval olcsón eladók.

Asztali borok 90 fillér., 1 kor. 20 fillér árban üveggel együtt literenként ugyanott kaphatók. Rendelés házhoz küldetik. — Telephon szám 531. Üvegek visszavételnek.

Egy finom fehérnemű varró nő
lalkik: Linczeg u. 9. sz.

A legjobb minőségű **Tűzfát** ajánljuk **házhöz szállítva**

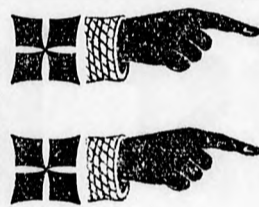
4 köbméter I-ső minőségű bükfát 24 koronáért
4 köbméter I-ső minőségű hántott fát 20 koronáért

Megrendelhető Szentegyház-utca I. szám alatt.

Tisztelettel

Mayer Sámuel és Társa

szállítási iroda és tűz fakeskedés.

Hirdetések

felvételnek

a kiadóhivatalban.

Első kézből, a gyárban vásárol Ön olcsón és legjobban!

Első magyar villamos erőre berendezett hangszergyár

STOWASSER J.

királyi udvari hangszergyáros, hadsereg-szállító, a Rákóczi javított tároगतó és a hangfokozó gerenda feltalálója

Budapest, II., Lánchíd-utca 5. szám.

Ajánlja saját gyárában készült, általánosan elismert különleges (specialitás) fa-, réz-, fuvó- és vonós hangszereit, czimbalmokat, stb.

Legnagyobb raktár és gyár.

Hegedűk 3-, 4-, 5-, 6- forinttól feljebb, a legjobb felszereléssel.

Hangfokozó gerenda mely által bármely hegedű vagy gordonka sokkal jobb, erősebb és lágyabb hangot nyer (biztos siker); hegedűbe javítással 4- tri.

Harmonikák, legjobbak, erős, elpusztíthatatlan hangokkal, 2-50, 3-, 4-, 5- forinttól feljebb. Különleges acélhangu hangversenyharmonikák saját minták.

Zenekarok teljes szerelése előnyös feltételek mellett, jutányos árban, elismert jó minőség, a hadsereg és a legtöbb katonai zenekaroknak szállításra alkalmas vagyok.

Javítások az összes hangszereken, különleges szakzerű pontossággal, jutányos árban eszközölhetnek.

Kezesség minden egyes hangszerezen.

Kivétel nagyban és kicsinyben!
Arjegyzék minden hangszerről kívánatra ingyen és bérmentve küldetik.

Mezőgazdasági Bank és Takarékpénztár

Részvénytársaság

KOLOZSVÁR, Mátyás király-tér 9. sz. I. em. (Báró Jósika-palota).

Elfogad betéteket a legelőnyösebb kamatozás mellett naptól-napig s azokat felmondás nélkül fizeti vissza s a betéti kamatadót is sajátjából fizeti.

Leszámitol váltókat előnyös kamatláb mellett.

Kölcsönöket nyújt értékpapírokra és váltófedezet alapján, jelzálog kölcsönöket ad földbirtokra és házakra előnyös kamatláb mellett.

Sorsjegyek, záloglevelek és egyéb értékpapírok beszerzését, valamint a sorsjegyek huzásainak nyilvántartását minden díj nélkül eszközözi.

Osztálysorsjegyek elárusítási helye. Az összes bank és takarékpénztári üzletekre vonatkozó felvilágosítással szívesen szolgál

az igazgatóság.

Hivatalos órák: d. e. 9-től fél 1 óráig.

Sirolin

A legkiválóbb tanárok és orvosoktól mint hathatós szer:

tüdőbetegségeknel, légzőszervek hurutos bajainál, idült bronchitis, számarhurut és külső lábadozóknál influenza után

Emeli az étvágyat és a testsúlyt, eltávolítja a köhögést és a köpetet és megszünteti az éjjeli izzadást. Kellemes szag és jó íze miatt a gyermekek is szeretik. A gyógyszerárakban üvegenként 4 kor.-ért kapható. Figyeljünk, hogy minden üveg alantli czéggel legyen ellátva:

F. HOFFMANN-LA ROCHE & Co. vegyészeti gyár Basel (Svájcz).

Feltűnést keltő árak!

Női cugos cipő 2.40	Női Füzös cipő fekete és színes 2.60	Női gomboscipő 2.75	Női füzös-cipő box-calf 3.50	Férfi cugos cipő borított és sima 2.50	Férfi hegymászó cipő 2.75
Férfi cugos vagy füzös box vagy sevräu 4.-	Fekete női félczipő 1.80	Női félczipő színes 1.80	Női szürke vitorlav. félczipő 90kr.	Férfi vitorla vászonszürke félczipő 1.-	Női félczipő gummival 1.20
	Fekete és színes füzös cipőt leánykák részére 1.80	Fekete és színes gombos cipő leánykák rész. 2.-	Fekete és színes füzös v. gombos gyermekcipő 1.10 és feljebb	Női szaloncipő lakk v. zergebőr. 1.30	

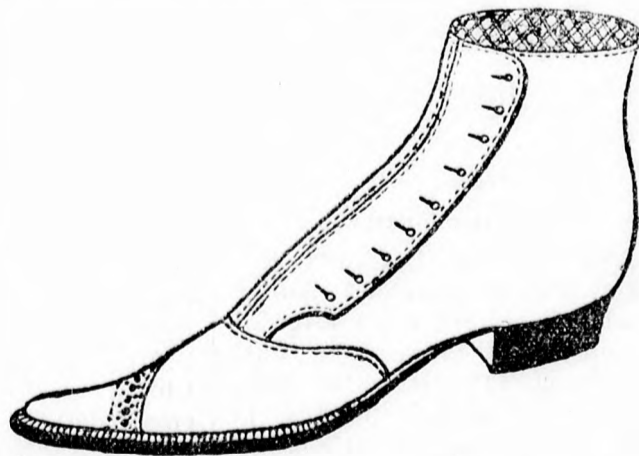
Különlegesség!

„Goodyear Welt“
American boots!

TURUL

cipőgyár r.-társ. főraktára
KOLOZSVÁRTT

Wesselényi Miklós-u. 6.

Ujhelyi M. és Társa

könyvnyomdája Kolozsvár, Jókai-utca 15.
Telefon-sz. 379.

Elvállal és készít mindennemű nyomdai munkákat a legizlésebb kivitelben. Vidéki megrendelések gyorsan, pontosan és szolid árban teljesítettek.